

Laidiens: 03.06.1993., Nr. 33

LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS

Par grozījumiem un papildinājumiem Latvijas civilprocesa kodeksā, Latvijas kriminālprocesa kodeksā un Latvijas kriminālkodeksā

Sakarā ar Latvijas Republikas 1992. gada 15. decembra likuma «Par tiesu varu» pieņemšanu Latvijas Republikas Augstākā Padome nolemj:

Izdarīt grozījumus un papildinājumus šādos Latvijas Republikas likumdošanas aktos:

I. Latvijas civilprocesa kodeksā:

1. Izteikt 9. pantu šādā redakcijā:

«9. pants. Tiesvedības valoda

Tiesvedība Latvijas Republikā notiek valsts valodā.

Tiesa var pieļaut arī citu tiesvedības valodu, ja tam piekrīt puses, to pārstāvji un prokurors.

Personai, kas piedalās lietā, bet nepārvalda tiesvedības valodu, tiesa nodrošina tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un piedalīties tiesas darbībā ar tulku palīdzību, kā arī tiesības uzstāties tiesā tajā valodā, kuru šī persona pārvalda.»

2. 11. pantā:

izteikt pirmo un otro daļu šādā redakcijā:

«Tiesvedība Latvijas Republikā tiek veikta saskaņā ar Latvijas Republikas likumdošanas aktiem, un spriedums tiek pasludināts Latvijas Republikas vārdā.

Likumos un starpvalstu līgumos noteiktajos gadījumos tiesa piemēro arī starptautisko tiesību normas vai citu valstu likumus»;

aizstāt trešajā daļā vārdus «padomju likumu» ar vārdiem «Latvijas Republikas likumu».

3. Izslēgt 348. panta otrajā daļā vārdus «vai pēc viņa lūguma pati tiesa to nosūta izpildīšanai».

4. Izteikt 356. pantu šāda redakcija:

«356. pants. Tiesu izpildītāji

Šā kodeksa 346. pantā minēto tiesu un citu institūciju lēmumus izpilda tiesu izpildītāju kantoru tiesu izpildītāji.»

5. Aizstāt 357 pantā vārdu «tiesnesis» ar vārdiem «Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departaments».

6. Izteikt 358. panta otro un trešo daļu šādā redakcijā: «Ja ir iepriekš minētie pamati, tiesu izpildītājam jāpaziņo par savu atstatišanu no piedalīšanās sprieduma izpildīšanā vecākajam tiesu izpildītājam, bet, ja kantorī strādā viens tiesu izpildītājs vai izpildu lieta atrodas vecākā tiesu izpildītāja izpildīšanā, — Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departamenta direktoram, kas izlemj jautājumu par izpildu dokumentu nodošanu izpildīšanai citam tiesu izpildītājam. Ja tādu pieteikumu nav, tiesu izpildītājs noraidāms pēc piedzinēja vai parādnieka pieteikuma, kuru izskata attiecīgi vecākais tiesu izpildītājs vai Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departamenta direktors.

Piedzinējs vai parādnieks vecākā tiesu izpildītāja vai Tiesu izpildītāju departamenta direktora lēmumu, ar kuru atstāts bez apmierinājuma viņa pieteikums par tiesu izpildītāja noraidījumu, var pārsūdzēt tiesā pēc tiesu izpildītāja kantora atrašanās vietas.»

7 Izslēgt 359. panta piektajā daļā vārdus «un ar tās tautas tiesas tiesneša atļauju, kurā tiesu izpildītājs strādā».

8. 369. pantā:

izteikt panta nosaukumu un pirmo teikumu šādā redakcijā:

«369. pants. Tiesu izpildītāja pienākums apturēt izpildīšanas lietvedību

Tiesu izpildītājam jāaptur izpildīšanas lietvedību»;

izteikt 3. punktu šādā redakcijā:

«3) ja parādnieks atrodas Latvijas Republikas Aizsardzības spēku aktīvajā militārajā dienestā un ja attiecīgu lūgumu izteicis piedzinējs, kas atrodas Latvijas Republikas Aizsardzības spēku aktīvajā militārajā dienestā.»

9. 370. pantā:

izteikt panta nosaukumu un pirmo teikumu šādā redakcijā:

«370. pants. Tiesu izpildītāja tiesības apturēt izpildīšanas lietvedību

Tiesu izpildītājs var apturēt izpildīšanas lietvedību»;

izteikt 2. punktu šādā redakcijā:

«2) ja to lūdz parādnieks, kas atrodas obligātajā valsts dienestā vai kam uzdots izpildīt kādu valstisku pienākumu.»

10. Aizstāt 371. panta 2. punktā vārdus «PSRS Bruņoto Spēku sastāvā» ar vārdiem «obligātajā valsts dienestā».

11. Izteikt 373. pantu šādā redakcijā:

«373. pants. Jautājumu izskatīšana par izpildīšanas lietvedības apturēšanu vai izbeigšanu

Jautājumus par izpildīšanas lietvedības apturēšanu vai izbeigšanu izskata tas tiesu izpildītājs, kura lietvedībā atrodas izpildu dokuments.

Tiesu izpildītājā lēmumu tiesu izpildītāju kantoris trīs dienu laikā nosūta personām, kas piedalās lietā.

Piedzinējs vai parādnieks tiesu izpildītāja lēmumu var pārsūdzēt tiesā pēc tiesu izpildītāju kantora atrašanās vietas.»

12. Aizstāt 375. panta pirmajā daļā vārdus «tās tiesas izdevumu tāmes» ar vārdiem «tās tiesu izpildītāju kantora izdevumu tāmes».

13. Aizstāt 383. panta trešajā daļā vārdus «rajona (pilsētas) tautas tiesas» ar vārdiem «tiesu izpildītāja kantora».

14. Aizstāt 392. panta pirmajā daļā vārdus «rajona (pilsētas) tautas tiesā» ar vārdiem «tiesu izpildītāju kantori».

15. 434. pantā:

aizstāt pirmajā daļā vārdus «tautas tiesnesim apstiprināšanai» ar vārdiem «piedzīnējiem un parādniekiem»;

otro daļu izteikt šādā redakcijā:

«Tiesu izpildītāja sastādīto aprēķinu var pārsūdzēt tiesā pēc tiesu izpildītāju kantora atrašanās vietas.»

16. 435. pantā:

aizstāt otrajā daļā vārdus «rajona (pilsētas) tautas tiesā, kurā tiesu izpildītājs strādā» ar vārdiem «Tieslietu ministrijas Tiesu izpildītāju departamenta direktoram»;

izteikt trešo daļu šādā redakcijā:

«Atteikumu apmierināt sūdzību par tiesu izpildītāja darbību var pārsūdzēt tiesā šā kodeksa 239.¹ panta kārtībā.»

17. Aizstāt kodeksa attiecīgajos pantos vārdus «tautas tiesa» ar vārdu «tiesa», vārdus «tautas tiesnesis» — ar vārdu «tiesnesis» un vārdus «tautas piesēdētājs» — ar vārdiem «tiesas piesēdētājs».

II. Latvijas kriminālprocesa kodeksā:

1. Izslēgt 5.¹, 5.², 6., 7., 8., 9. un 10. pantu.

2. Izteikt 12. pantu šādā redakcijā:

«12. pants. Tiesu spriež tikai tiesa

Krimināllietās tiesu spriež tiesa, tiesas sēdēs izskatot un izlemjot pret personām celto apsūdzību pamatotību, attaisnojot nevainīgas personas vai arī atzīstot personas par vainīgām nozieguma izdarīšanā un nosakot tām sodu.»

3. Izteikt 14. pantu šādā redakcijā:

«14. pants. Koleģialitāte lietu izskatīšanā un tiesas piesēdētāju piedalīšanās

Krimināllietas tiesās izskata koleģiāli.

Krimināllietas izskata tiesnesis vienpersoniski tikai gadījumos, kas noteikti šajā kodeksā.

Koleģiāli izskatot lietas, tiesas sastāvā esošajiem tiesnešiem un tiesas piesēdētājiem ir vienādas tiesības izlemt visus ar lietas izskatīšanu saistītos jautājumus.

Visus tiesas nolēmumus pieņem ar tiesnešu balsu vairākumu. Tiesnesis nav tiesīgs atturēties no balsošanas. Ja balsis sadalās līdzīgi, jautājumu izlemj tiesas sēdes priekšsēdētājs.

Ja amatpersona vai cita persona, no kuras tiesas piesēdētājs sakarā ar darba attiecībām ir atkarīgs, jebkāda iegansta dēļ traucē viņam pildīt savus pienākumus, tiesnesis var saukt to pie likumā noteiktas administratīvās atbildības.»

4. Izteikt 16. pantu šādā redakcijā:

«16. pants. Tiesvedības valoda

Tiesvedība krimināllietā notiek valsts valodā.

Tiesa, tiesnesis, prokurors, izmeklētājs un izziņas iestāde, kuru lietvedībā atrodas lieta, var pieļaut arī citu procesa valodu, ja tam piekrīt prokurors un procesa dalībnieki.

Personai, kas piedalās lietā, bet nepārvalda procesa valodu, tiesa, tiesnesis, prokurors, izmeklētājs un izziņas iestāde nodrošina tiesības iesniegt pieteikumus, liecināt, pieteikt lūgumus, iepazīties ar visiem lietas materiāliem, kā arī uzstāties tiesā tajā valodā, kuru šī persona pārvalda, un izmantot tulku šajā kodeksā noteiktajā kārtībā.

Procesuālie dokumenti, kas izsniedzami apsūdzētajam, tiesājamam vai citiem procesa dalībniekiem, kuri nepārvalda procesa valodu, jātulko tajā valodā, kuru šīs personas pārvalda.»

5. Izteikt 19. pantu šādā redakcijā:

«19. pants. Patiesības noskaidrošana

Tiesai, tiesnesim, prokuroram, izmeklētājam un izziņas izdarītājam ir pienākums pilnīgi, vispusīgi un objektīvi izmeklēt lietas apstākļus un atbilstoši objektīvajai patiesībai noskaidrot nozieguma notikuma esamību un to, kas vainīgs nozieguma izdarīšanā, kā arī citus apstākļus, kam ir nozīme pareizā krimināllietas izlemšanā.

Lietas apstākļu noskaidrošanai var izmantot tikai tos pierādījumus, kas iegūti, pārbaudīti un novērtēti šajā kodeksā noteiktajā kārtībā.

Izlemjot jebkādus jautājumus lietā, jānoskaidro un jāņem vērā apsūdzēto (tiesājamu) apsūdzošie un attaisnojošie, kā arī atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi.»

6. Papildināt kodeksu ar 19.¹ pantu šādā redakcijā:

«19.¹ pants. Nevainīguma prezumpcija

Nevienam nevar atzīt par vainīgu nozieguma izdarīšanā un sodīt, kamēr viņa vaina nav pierādīta likumā noteiktajā kārtībā un atzīta ar likumīgā spēkā stājušos tiesas spriedumu.

Pierādīšanas pienākums ir apsūdzētajam. Apsūdzētajam (tiesājamam) nav jāpierāda savs nevainīgums.

Notiesājoša sprieduma pamatā jābūt tiesas sēdē pārbaudītiem pierādījumiem, kas apstiprina tiesājamā vainu nozieguma izdarīšanā.

Visas šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu apsūdzētajam (tiesājamam). Tāpat vērtējamas šaubas, kas rodas, tulkojot un piemērojot krimināllikumus un kriminālprocesa likumus.»

7. Papildināt kodeksu ar 23., 23.¹, 23.², 23.³, 23.⁴, 23.⁵ un 23.⁶ pantu šādā redakcijā:

«23. pants. Kārtība, kādā tiesas, prokuratūras, iepriekšējās izmeklēšanas un izziņas iestādes sazinās ar attiecīgajām ārvalstu iestādēm

Kārtību, kādā tiesas, prokuratūras, iepriekšējās izmeklēšanas un izziņas iestādes sazinās ar attiecīgajām ārvalstu iestādēm, kā arī kārtību, kādā tiek izpildīti šo ārvalstu iestāžu uzdevumi, nosaka šis kodekss un līgumi, ko Latvijas Republika vai tās institūcijas noslēgušas ar attiecīgajām valstīm vai to institūcijām.

Latvijas Republikas tiesu, prokuratūras iepriekšējās izmeklēšanas un izziņas iestāžu uzdevumus attiecīgajām ārvalstu iestādēm nosūta ar Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas vai Prokuratūras starpniecību.

23.¹ pants. Kriminālprocesa likuma darbība attiecībā uz ārvalstu pilsoņiem un bezvalstniekiem

Tiesvedība lietās par noziegumiem, ko izdarījuši ārvalstu pilsoņi un bezvalstnieki Latvijas Republikas teritorijā, notiek saskaņā ar šā kodeksa noteikumiem.

Attiecībā uz personām, kurām ir tiesības uz diplomātisko neaizskaramību (imunitāti), un personām, kurām ir garantijas, kas noteiktas starpvalstu līgumos un Latvijas Republikas likumos, šajā kodeksā paredzētās procesuālās darbības notiek pēc viņu lūguma vai ar viņu piekrišanu, kas tiek pieprasīta ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas starpniecību.

Latvijas Republikas teritorijā izvietoto diplomātisko pārstāvniecību vadītājus un diplomātus nekādā gadījumā nevar aizturēt un apcietināt.

Jautājumu par ārvalstu diplomātu vai ārvalstu oficiālo personu kriminālatbildību izlemj diplomātiskā ceļā vai saskaņā ar valstu savstarpējo vienošanos.

23.² pants. Ārvalstu iestāžu uzdevumu izpilde procesuālo darbību veikšanā

Tiesas, prokuratūras, izmeklēšanas un izziņas iestādes, izpildot ārvalstu iestāžu uzdevumus, izdara šajā kodeksā paredzētās procesuālās darbības.

Tiesas, prokuratūras, izmeklēšanas un izziņas iestādes ārvalstu iestāžu uzdevumus saņem ar Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas vai Prokuratūras starpniecību. Ja uzdevumu saņēmusi tieši tiesa, prokuratūra, izmeklēšanas vai izziņas iestāde, tā uzdevumu izpilda tikai tad, ja saņemta atļauja attiecīgi no Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas vai Iekšlietu ministrijas, vai Prokuratūras.

Ja nav iespējams izpildīt ārvalstu iestādes uzdevumu, to paziņo šai iestādei ar Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas vai Prokuratūras starpniecību, norādot neizpildīšanas iemeslus.

Latvijas Republikas teritorijā ārvalstu tiesu, prokuratūru, izmeklēšanas, izziņas vai drošības dienestu amatpersonas var patstāvīgi izdarīt šajā kodeksā paredzētās procesuālās darbības tikai ar Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Prokuratūras vai Drošības dienesta atļauju šo iestāžu attiecīgo amatpersonu klātbūtnē un šajā kodeksā vai starpvalstu līgumā noteiktajā kārtībā.

23.³ pants. Uzdevums ierosināt krimināllietu

Ārvalsts iestādes uzdevumu ierosināt krimināllietu vai uzsākt kriminālvajāšanu attiecībā uz Latvijas Republikas pilsoni, kas izdarījis noziegumu ārvalstī un ir atgriezies Latvijā, izskata Latvijas Republikas Prokuratūra pārbaudot krimināllietas ierosināšanas vai kriminālvajāšanas uzsākšanas uzdevuma pamatotību. Par pārbaudes rezultātiem paziņo iestādei, kas piesūtījusi uzdevumu.

Ja pret personu Latvijā bijusi ierosināta krimināllietā vai uzsākta tās kriminālvajāšana un šī lieta ir iztiesāta un taisīts spriedums, pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā vienlaikus ar paziņojumu nosūta šai ārvalsts iestādei likumā noteiktajā kārtībā apstiprinātu sprieduma noraksta tulkojumu attiecīgajā svešvalodā.

Ja Latvijā teritorijā noziegumu izdarījis ārvalsts pilsonis un pēc tam izbraucis uz savu valsti, izmeklēšanas un izziņas iestāžu savāktos materiālus attiecībā uz šo personu nodod Latvijas Republikas Prokuratūrai, kas pieņem lēmumu par nepieciešamību nosūtīt attiecīgajai ārvalsts iestādei pieprasījumu par krimināllietas ierosināšanu.

23.⁴ pants. Pieprasījums ārvalstij izdot personu

Starpvalstu līgumos noteiktajos gadījumos un kārtībā Latvijas Republikas Prokuratūra griežas attiecīgajā ārvalsts iestādē ar pieprasījumu izdot Latvijas Republikas pilsoni vai citu personu, kas izdarījusi noziegumu Latvijas Republikas teritorijā, ja pret viņu ierosināta krimināllietā vai pieņemts lēmums par kriminālvajāšanu, vai taisīts notiesājošs spriedums.